

Ajuntament de Torroella de Montgrí

ARXIU MUNICIPAL

FONS
FUNDACIÓ HOSPITAL - ASIL DE POBRES I MALALTS
DE TORROELLA DE MONTGRÍ
(1670 – 1970)
Descripció normalitzada

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

Codi de referència

AMTDM (Arxiu Municipal de Torroella de Montgrí)

Nivell de descripció

Fons

Títol

Fons Fundació Hospital – Asil de Pobres i Malalts de Torroella de Montgrí

Data (es)

1670 - 1969

Volum i suport

1,6 m l. Paper

ÀREA DE CONTEXT

Nom del productor

Fundació Hospital-Asil de Pobres i Malalts de Torroella de Montgrí

Història del productor

Sembla ser que l'origen de l'hospital de Torroella es remunta a finals del segle XIII. La primera notícia de l'existència d'un hospital la trobem en el testament del noble torroellenc Bernat de Santa Eugènia del 1268 en què va llegar 300 morabatins per la creació d'un hospital a Torroella. En època medieval i moderna, els hospitals no tenien la funció assistencial que tenen avui sinó que eren institucions benèfiques que acollien pobres i malalts i que es finançaven gràcies a les aportacions dels particulars, dels municipis i de l'Església.

L'edifici de l'hospital va ser construït en diferents èpoques i fases constructives. Sembla ser que l'edifici original era una construcció rectangular, de planta baixa, que va ser ampliat a la segona meitat del XVII. D'aquesta època data la porta principal (1661) i la construcció d'una segona planta (1680). A partir de la segona meitat del segle XVIII, l'edifici es va ampliar i embellir amb la construcció de la capella i del claustre actual, que es va edificar en dues fases diferents. Ja al segle XIX, el 1882, s'acabà part de la galeria sud i es van construir les dependències per a residència de les religioses de Sant Josep i al segle XX, l'any 1986, es va inaugurar una important ampliació de l'edifici que va consistir en l'edificació de l'antic pati i de l'hort. Amb aquesta darrera intervenció tota la finca va quedar totalment construïda.

A partir de 1855 part dels béns de l'hospital van ser desamortitzats i els ingressos de la institució van començar a disminuir progressivament. Per cuidar els malalts i millorar el servei el 1883 es van instal·lar a l'hospital la comunitat de religioses de Sant Josep, que van prestar els seus serveis fins a l'any 2018.

A partir del 1950 l'antic hospital va començar la seva transformació fins que es va convertir en el que és avui: una residència per a la gent gran. Actualment, l'Hospital-Asil de Pobres i Malalts gestiona dos centres assistencials, la Residència Vella Vella, situada al carrer de l'hospital, i el Centre de Dia Santa Caterina, a la casa de can Mascort, a la plaça de la vila.

Història arxivística

Els documents que constitueixen el fons es conservaven a les mateixes dependències de l'hospital (c/ Hospital, 2) fins al seu ingrés, l'any 2018, a l'Arxiu Municipal.

Dades sobre l'ingrés

Cessió en règim de comodat. La cessió del fons es va formalitzar en data de 22 de març de 2018 mitjançant conveni signat entre l'Ajuntament de Torroella de Montgrí i la junta del Patronat de la Fundació Hospital-Asil de Pobres i Malalts de Torroella de Montgrí.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

Abast i contingut

El fons reuneix documents de la institució des de la segona meitat del segle XVII. Conserva un únic llibre d'actes dels administradors de l'hospital del segle XIX, que permet resseguir aspectes importants de la institució en aquesta època, com les desamortitzacions dels béns, l'administració dels llegats i dels béns, el nomenament de personal (cirurgians, metges, etc.) o l'atenció assistencial als pobres i malalts. Pel seu volum i interès per la recerca hem d'esmentar la correspondència (1804 – 1968) — una sèrie amb tipologies documentals molt diverses que conté també documentació comptable— i tota la documentació relativa a l'administració del patrimoni de l'hospital. En aquest sentit, el fons conserva dos llibres que recullen els censos, arrendaments, rendes i altres drets que percep l'hospital a la segona meitat del segle XVII i a la primera meitat del segle XVIII, així com també un nombre considerable de censals, datats entre 1708 i el 1853.

Sistema d'organització

El fons ha estat classificat segons el següent quadre de classificació:

1. Administració general

- 1.1. Llibres d'actes
- 1.2. Llibres copiadors de correspondència
- 1.3. Correspondència
- 1.4. Estadístiques

2. Gestió dels recursos econòmics

- 2.1. Llibres comptables
- 2.2. Comptes d'explotació
- 2.3. Accions

3. Gestió del patrimoni

- 3.1. Llibres i registres
- 3.2. Adquisicions de béns i drets
- 3.3. Censals
- 3.4. Plets

4. Assumptes benèfics i mèdics

5. Documentació aliena

Informació sobre avaluació, tria i eliminació

El fons és de conservació permanent.

Incrementos

Atès que l'hospital continua actiu, es poden produir increments.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

Condicions d'accés

El fons és de lliure accés, segons el conveni signat entre l'Ajuntament de Torroella de Montgrí i la Fundació Hospital-Asil de Pobres i Malalts. L'accés als documents es facilitarà segons les condicions generals aplicables a la documentació pública.

Condicions de reproducció

Les reproduccions de documentació es regiran segons la normativa del Reglament de l'Arxiu Municipal de Torroella de Montgrí.

Llengües i escriptures dels documents

Les llengües majoritàries dels documents són el català i el castellà.

Característiques físiques i requeriments tècnics

Els documents i els diferents suports presenten, en general, una bona conservació.

Instruments de descripció

Existeix un inventari del fons de l'hospital.

ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

Existència i localització dels originals

Els originals es troben a l'Arxiu Municipal de Torroella de Montgrí.

Existència i localització de reproduccions

No es té constància de l'existència de reproduccions.

Documentació relacionada

AMTDM – Fons de l'Ajuntament de Torroella de Montgrí.

Bibliografia

BASSA i PASQUAL, Jaume; BACA i PERICOT, Joan (2007). *Torroella, vila vella*, Torroella de Montgrí i Fundació Mascort.

FUSTER i RIBAS, Josep (2018). «Les monges de l'hospital s'acomiaden de Torroella» *Llibre de la Festa Major*, Torroella de Montgrí, Associació del Llibre de la Festa Major, p. 185-194. [Disponible en línia a <https://raco.cat/index.php/LlibreFestaMajor/article/view/341016>]

RADRESA i CASANOVAS, Joan (2009). «L'hospital de Torroella», *Llibre de la Festa Major*, Torroella de Montgrí, Associació del Llibre de la Festa Major, 2009. p. 57-74.[Disponible en línia a: <https://raco.cat/index.php/LlibreFestaMajor/article/view/186684>]

PERICOT, Joan (1967) . «Les parets velles de Torroella. L'Hospital de pobres malalts». *Llibre de la Festa Major de Torroella de Montgrí*, Torroella de Montgrí, Associació del Llibre de la Festa Major [Disponible en línia a: <https://raco.cat/index.php/LlibreFestaMajor/article/view/210095>]

VEGA, Salvador (2011). «Notícia sobre un portal de l'Hospital de Torroella (1596)». *Llibre de la Festa Major de Torroella de Montgrí*, Torroella de Montgrí,

Associació del Llibre de la Festa Major de Torroella de Montgrí, p. 85-94.

[Disponible en línia a:

<https://raco.cat/index.php/LlibreFestaMajor/article/view/245183>]

VERGÉS, Benejam, Joaquín (1954). «El Hospital de Pobres Enfermos». *Llibre de la Festa Major de Torroella de Montgrí*, Torroella de Montgrí, Associació del Llibre de la Festa Major,

[Disponible en línia:

<https://raco.cat/index.php/LlibreFestaMajor/article/view/210292>]

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

Autoria i data(es)

L'inventari del fons municipal ha estat elaborat per l'arxiver Enric Torrent Bagudà. Actualitzat per l'arxiver Jordi Turró Anguila el mes d'octubre de 2022.

La descripció del fons ha estat realitzada per l'arxiver Jordi Turró Anguila el mes d'octubre de 2022.

Fonts

La pròpia unitat de descripció i, per informar els elements Història del productor i Abast i contingut, també s'han utilitzat les obres citades a l'element Bibliografia.

Regles o convencions

Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Subdirecció General d'Arxius i Associació d'Arxivers de Catalunya, 2007.